

A dark blue vertical bar runs down the left side of the page. A blue arrow-shaped graphic points to the right from the bar, containing the date.

05.05.2021

Retningslinjer for lokalt gitt eksamen i Fjellregionen

Alvdal, Folldal, Holtålen, Os,
Rendalen, Røros, Tolga og Tynset

Several thin, curved lines in shades of blue and grey originate from the bottom left and curve upwards and to the right.

Nord-Østerdal samarbeidet

Innhold

Lokalt gitt eksamen
Målet med lokalt gitt eksamen
Oppmelding til eksamen
Faglærer og sensor

Før eksamen

Skoleeiers ansvar
Rektors ansvar
Faglærers ansvar
Fagrapport
Rammer for eksamen
Sensorer
Faglærer og sensors samarbeide før eksamen
Informasjon til faglærer og ekstern sensor
Rammer for eksamen
48 timer før eksamen – melding om fag
24 timer før eksamen – forberedelsesdel og obligatorisk skoledag

Eksamensoppgaven

Lyttmateriell
Elever med behov for særskilt tilrettelegging

Under eksamen

Gjennomføring av muntlig eksamen
Presentasjon og fagsamtale
Muntlig formidlet kompetanse
Hjelpemidler og utstyr

Etter eksamen

Vurdering
Dokumentasjon
Hjelpemidler
Vurderingsgrunnlag

Klage på muntlig eksamen
Evaluering av eksamensgjennomføring

Lokalt gitt eksamen

Eksamen i grunnskolen er regulert av opplæringsloven med forskrift og er sentralt eller lokalt gitt. Utdanningsdirektoratet har ansvar for organisering, oppgaver og sensurering av sentralt gitt eksamen. Skoleeier har ansvar for lokalt gitt muntlig eksamen i grunnskolen. Vedtatte retningslinjer er forpliktende for skolene. Rektor har ansvar for organisering og gjennomføring ved den enkelte skole.

Retningslinjene er vedtatt i tråd med Regler for muntlig eksamen:

<https://www.udir.no/eksamen-og-prover/eksamen/muntlig-eksamen/>

Forskrift til opplæringsloven regulerer lokalt gitte eksamener, kap 3:

[Forskrift til opplæringslova - Kapittel 3. Individuell vurdering i grunnskolen og i vidaregåande opplæring - Lovdata](#)

Retningslinjene gjelder for kommunene Holtålen, Røros, Os, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal og Rendal kommuner.

Målet med lokalt gitt eksamen

Målet med lokalt gitt eksamen er å gi elevene mulighet til å vise kompetanse i så stor del av faget som mulig. Forberedelse og gjennomføring av eksamen må legge til rette for at elevene får vise forståelse for begreper, metoder og sammenhenger i faget.

Oppmelding til lokalt gitt eksamen

Skolen melder sensorer til skoleeier. Det forventes at skolene melder inn minst like mange lærere som sensorer, som det antall sensorer skolen selv har behov for.

Skolen setter opp eksamenspartiene før eksamensperioden. Skolen deler elevene inn i partier på inntil 10 elever.

Rektor på den enkelte skole trekker fag til det enkelte eksamenspartiet ved skolen.

Faglærer og sensor

Med sensor forstås både eksaminator og ekstern sensor. Det skal alltid være to sensorer. Minst en av sensorene skal være ekstern. Den andre sensoren er som oftest faglæreren til eleven (eksaminator). Eksaminatoren har ansvar for og styrer kommunikasjonen under presentasjonen og i dialogen med elevene. Ekstern sensor kan stille avklarende og utdypende spørsmål ved avslutningen av samtalen.

Før eksamen

Skoleeiers ansvar

Muntlig eksamen er skoleeiers ansvar. De lokale retningslinjene gjelder for kommunene i Fjellregionen. Retningslinjene skal bidra til å sikre forutsigbarhet, tydeliggjøre forventninger og gi en felles forståelse for ansvar og rammer for eksamenssituasjonen.

Rektors ansvar

Rektor har ansvar for gjennomføringen av muntlig eksamen på sin skole.

Dette innebærer:

- Sørge for at alle faglærere på 10. trinn er godt kjent med de lokale retningslinjene for muntlig eksamen
- Sørge for at elevene er kjent med tidsplan, rammer og regler for muntlig eksamen
- Sikre at foresatte og elever har fått informasjon om reglene for klagerett knyttet til muntlig eksamen
- Sørge for at det utarbeides en plan for gjennomføring av eksamen på egen skole
- Trekke eksamensfag og elever i samarbeid med skoleeier.
8 -10 elever pr eksamensparti
- Sende oppnevningbrev og fagrapport på epost til rektor ved skolen der sensor arbeider. Videre sende oppnevningbrev til sensor.
- Gi faglærere ved egen skole og lærere som skal ha sensoroppdrag på andre skoler beskjed om hvilket fag de skal sensurere i og hvor mange elever som er satt opp i eksamenspartiet 14 dager før elevenes sperrefrist
- At skolen melder opp sensorer til lokalt gitt muntlig eksamen til skoleeier innen 1. februar. Skolen skal melde opp like mange sensorer som det antall sensorer skolen selv har behov for
- Påse at faglærer og de av lærerne som skal brukes som sensor på andre skoler har tilfredsstillende kompetanse. Tilfredsstillende kompetanse er relatert til både formell kompetanse og relevant erfaring
- Sikre at faglærer er i dialog med sensor som forberedelse til eksamensgjennomføringen

Faglærers ansvar

Faglærer har ansvar for å legge til rette for at elevene får en så god eksamensgjennomføring som mulig. Dette innebærer blant annet:

- Å følge gjeldende felles retningslinjer for muntlig eksamen
- At elevene så tidlig som mulig gjøres kjent med rammene for muntlig eksamen
- Å utarbeide forslag til eksamensoppgaver som drøftes med sensor
- Å utarbeide en fagrapport som elevene gjøres kjent med. Fagrapporten leveres rektor, som videre sender denne til mottaksskolen sammen med oppnevningbrev
- Å ta kontakt med sensor så snart kontaktinformasjon er videreformidlet av rektor

Fagrapport

Det er kompetansemålene i faget som danner grunnlaget for eksamen. Faglærer har ansvar for å utarbeide fagrapport. Rapporten skal beskrive de emner, temaer, arbeidsmåter,

vurderingskriterier, prosjekter eller lignende som det har vært arbeidet med for å nå fagets kompetansemål.

Fagrapporten leveres rektor, som sender denne sammen med oppnevningbrev og generelle vurderingskriterier til rektor ved skolen for ekstern sensor. Dette kan sendes elektronisk.

Forsendelsen må være på mottakerskolen senest 2 uker før elevenes sperrefrist.

Elevene må være kjent med hva som står i fagrapporten i god tid før eksamen.

Det er viktig at fagrapporten oppfyller hensikten. Det overlates til den enkelte skole å bestemme hvilken utforming fagrapporten skal ha, men som minimum bør den inneholde:

- Tema/hovedområde
- Kompetansemål
- Arbeidsmåter, og hva som er vektlagt i arbeidet
- Ekskursjoner
- Kilder/lærestoff

Det er sensors jobb å påpeke om en fagrapport er for snever. Sensors utgangspunkt vil være å måle elevens breddekompetanse ut fra fagrapporten.

Det er ekstern sensors jobb å godkjenne oppgavesettet på bakgrunn av fagrapporten.

Rammer for eksamen

Sensor og faglærer får melding om trekkfag 2 uker før eksamen. Meldingen er taushetsbelagt. Hvilke elever som skal opp i faget gis det melding om ved sperrefristens utløp.

Skolen kan ikke gjennomføre lokalt gitt muntlig eksamen med forberedelsesdel på mandager og første dag etter offentlige helligdager/høytidsdager.

48 timer før eksamen

Skolen skal gi eleven melding om hvilket fag elevene er trukket ut i 48 timer før eksamen starter. Helligdager/høytidsdager skal ikke telle med, jf. punktet over

24 timer før eksamen: forberedelsesdel

Forberedelsesdelen for elever begynner 24 timer før eksamen starter. Eleven får eller trekker et tema og/eller en problemstilling. Det er flere måter å organisere forberedelse og eksamen på, utover å starte med en presentasjon.

Fra og med eksamen våren 2021 er det ikke lenger krav om en presentasjon for samtalen.

Endringen gir mulighet for flere måter å få vist kompetansen sin på. Dette bør tilpasses fagene. Det er viktig at valgt metode er godt kjent for eleven.

For elever som velger å forberede en presentasjon gjelder følgende:

Ut fra oppgaven skal det forberedes en presentasjon som skal være utgangspunkt for fagsamtalen. Denne bør ikke utgjøre mer enn 1/3 av eksamenstiden.

Forberedelsesdagen er en obligatorisk skoledag, og elevene har rett på et pedagogisk tilbud. Det betyr at eleven skal møte på skolen og ha tilgang på veiledning fra en lærer.

Forberedelsen skal hjelpe eleven til å se sammenhengen mellom tema/problemstilling og læreplanen i faget.

Forberedelsesdelen er en del av eksamen, og elever som har dokumentert fravær på forberedelsesdagen har automatisk dokumentert fravær fra eksamensdagen.

Elever som ønsker å delta på eksamen selv om de har dokumentert fravær på forberedelsesdagen, skal ikke hindres i dette. Elever som ikke har dokumentert fravær på forberedelsesdagen må møte på eksamen.

Eksamensoppgaven

Faglærer har ansvar for å utarbeide oppgavene til eksamen. Eksamen skal være i samsvar med læreplanverket. Eksamensoppgaven skal angi et tema og/eller en problemstilling som eleven skal ta utgangspunkt i.

Muntlig eksamen skal ikke organiseres på en slik måte at eleven bare prøves i en liten del av læreplanen for faget. Dette har konsekvenser blant annet for formuleringen av tema/problemstilling til forberedelsesdelen og de spørsmål som stilles under selve eksamineringen.

Eksamensoppgaven må være såpass åpen at eleven kan ta egne valg for innhold og form, og formulert på en måte som legger til rette for at eleven kan få vist sin samlede kompetanse i faget. Dette betyr at temaet/problemstillingen må være tilstrekkelig omfattende til at det være naturlig å trekke inn flere deler av læreplanen under selve eksamineringen.

Elevene skal være kjent med og ha arbeidet med eksamensliknende oppgaver før selve eksamen.

Faglærer har ansvar for å ta kontakt med sensor så snart som mulig når eksamensfaget er gjort kjent av rektor. Perioden frem til eksamen skal brukes til å samarbeide om og ferdigstille eksamensoppgaver og vurderingskriterier som skal benyttes under eksamen. Hvis sensor ønsker å foreslå endringer, må faglærer ha beskjed om dette så raskt som mulig.

Faglærer og sensor skal sammen påse at eksamensoppgaver og vurderingskriterier sikrer at eksamen er i samsvar med læreplanverket og forskrift til opplæringsloven. Ved uenighet om tema/problemstilling og oppgaver, er det etter dialog og drøfting sensor som avgjør.

Det er normalt faglærer som er eksaminator.

Sensor skal ha mulighet til å delta i fagsamtalen. Faglærer og sensor må i forkant avklare på hvilken måte sensor skal delta i fagsamtalen.

Lyttemateriell i engelsk og fremmed språk

Til muntlig eksamen kan lytteforståelse vurderes på ulike måter, for eksempel gjennom interaksjon under eksaminering og ved bruk av ulikt lyttmateriell.

Dersom skolen velger å bruke lyttmateriell til muntlig eksamen, skal dette være en del av forberedelsen og/eller inngå i de 30 minuttene kandidaten har til rådighet. En lytteprøve skal ikke gis i tillegg til gjennomføring av eksamen, f.eks. 30 minutter før eksamen starter.

Elever med behov for særskilt tilrettelegging av eksamen

Elever med ulike hjelpebehov har rett på særskilt tilrettelegging av eksamen slik at de kan få vist kompetansen sin ut fra kompetansemålene for fag i læreplanen. Dette kan gjelde elever med syns-, hørsels- eller talevansker eller andre særskilte vansker som kan hemme elevenes muligheter til å få vist sin kompetanse i faget.

Tilretteleggingen må være tilpasset den enkeltes behov og være egnet til å utligne elevens vansker så langt råd er. Tilretteleggingen må ikke føre til at elevene får fordeler framfor andre elever og må heller ikke være så omfattende at elevene i praksis ikke blir prøvd i gjeldende kompetansemål i faget. Dersom et tema er knyttet til et kompetansemål hvor det er krav om skriftlige eller muntlige ferdigheter, må disse ferdighetene prøves også hos elever med særskilte behov for tilrettelegging.

Alle elever som går opp til eksamen, skal få anledning til å vise sin kompetanse i forhold til kompetansemål for fag og vurderes etter samme kjennetegn på måloppnåelse i faget som klassen forøvrig. Rektor avgjør etter samråd med eleven og de foresatte hvilken tilrettelegging som skal gjøres. Vedtak om særskilt tilrettelegging av eksamen krever ikke vedtak om spesialundervisning, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-29.

Under eksamen

Gjennomføring av muntlig eksamen

Gjennomføringen av muntlig eksamen skal vare inntil 30 minutter for hver elev. I fagene matematikk, naturfag og arbeidslivsfag er tiden inntil 45 minutt.

Målet med gjennomføring av eksamen er at eleven skal få anledning til å vise kompetanse i så stor del av faget som mulig. Sensorene må derfor stille spørsmål som gir eleven anledning til å vise bredest mulig kompetanse i faget. En eksamen som bare prøver noen kompetansemål, vil være i strid med prinsippet om at eleven skal få mulighet til å vise kompetanse i så stor del av faget som mulig. Sensorene skal lete etter den kompetansen eleven har, og ikke lete etter det eleven ikke kan.

Elevens kompetanse skal vurderes opp mot kompetansemål angitt i fagrapporten og i henhold til eventuelt fastsatte kjennetegn på måloppnåelse. Elevene må være forberedt på at alle kompetansemål i fagrapporten kan trekkes inn i fagsamtalen.

Eksaminator må sikre tid til ekstern sensor for eventuelle utdypende spørsmål ved avslutning av samtalen. Både eksaminator og sensor skal bidra til god kommunikasjon og skape trygghet for eleven.

Presentasjon og fagsamtale

For elever som velger å lage presentasjon til eksamen gjelder følgende:

- Eleven presenterer temaet/problemstillingen. Denne skal ikke vare mer enn 10 minutter.

- Eksaminator og sensor bruker presentasjonen som et utgangspunkt for fagsamtalen med eleven. I fagsamtalen stiller eksaminator og sensor spørsmål for å sikre et best mulig vurderingsgrunnlag. Fagsamtalen vil være en utdyping, drøfting og analyse av tema i presentasjonen.

Muntlig formidlet kompetanse

Muntlige ferdigheter er en av de fem grunnleggende ferdighetene, og hvordan denne ferdigheten er uttrykt i læreplanene for fag, varierer. Kriterier for vurdering av eksamen vil derfor også variere. Noen fag har egne kompetansemål som handler om å kunne presentere/kommunisere faglig innhold. Muntlige ferdigheter vil derfor inngå som en større del av vurderingen av elevens samlede kompetanse i enkelte fag. Det er kompetansemålene som er grunnlaget for vurderingen av elevens muntlige fagkompetanse.

Hjelpemidler

Ved muntlig eksamen kan eleven ha med seg notater fra forberedelsesdelen. Notater inkluderer i denne sammenheng hjelpemidler som er relevante for å gjennomføre en forberedt presentasjon.

Elevene er selv ansvarlig for å melde behov for utstyr i forbindelse med eksamen. Dersom eleven har krav på særskilt tilrettelegging, tar rektor avgjørelse i tråd med opplæringslova § 3-29.

Vurderingsgrunnlag

Det er kompetansen som vises på eksamensdagen som vurderes og forberedelsesdelen er ikke en del av vurderingsgrunnlaget. Hjelpemidler eleven velger å benytte seg av, skal ikke vurderes. Hvis sensorene er uenige om karakteren, er det ekstern sensor som bestemmer. Ekstern sensor gjør kjent og begrunner karakteren for eleven.

Klage på muntlig eksamen

Ved klage på lokalt gitt eksamen kan ikke eleven få endret karakteren. Eleven kan bare klage på at det er gjort formelle feil som har hatt noe å si for eksamensresultatet. Formelle feil kan være for sen beskjed om fag, dårlig opptreden fra sensorene eller at sensorene legger vekt på innsats.

Dersom eleven har innsigelser mot gjennomføringen av eksamen, skal rektor innhente uttalelse fra eksaminator og ekstern sensor, og sender disse sammen med klagen og sin egen uttalelse til klageinstansen. Eleven skal få kopi av disse uttalelsene.

Evaluering av eksamensgjennomføring

Rektor har ansvar for at skolen bidrar til evaluering av eksamen. Dette vil gi nødvendig informasjon for å kunne iverksette eventuelle forbedringstiltak. En kort evaluering sendes skolekontoret på Tynset som koordinerer siden drøfter i rektormøter.